

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban előre:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 < 05 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczka u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 9.

Földadó reform.

(H. H.) Lukács László pénzügyminiszter a napokban terjesztvén be jövő évi költségvetését, ígéretet tett egy az egyenes adók reformjára vonatkozó törvényjavaslatnak még a jövő év folyamán leendő beterjesztésére.

Hazánkban az egyenes adók évente több mint 100 millió forintot hajtanak be az állampénztárba s ezen összegnek mintegy 35 százaléka földadóból származik. Kétségtelen tehát, hogy úgy az állam, mint az adófizető polgárok szempontjából legfontosabb a földadó reformjára vonatkozó ígéret.

Par excellence mezőgazdasági országunkban kell tehát, hogy kiváló gondot fordítson a kormány a földadó reformálásakor arra, hogy ne csak az államnak szükséges összeget kipréselje, de első sorban, hogy az egyes földekre kivetett adó arányos és igazságos legyen.

Nem követeljük, hogy a földadó valami jelentékenyen leszállítassék, mert jól tudjuk, hogy ez vagy az állami mérleg egyensúlyának megzavarását, vagy más adóalanyok jelentékenyebb megterhelését vonná maga után.

Hisz ha végig tekintünk a statisztikai adatokon, világosan láthatjuk, hogy a földadó összege harmincz év óta nem nagyobbodott, míg egyéb adók jelentékeny emelkedést mutatnak. De ez korántsem jelenti azt, mintha talán a földre kivetett adó könnyen elviselhető, vagy éppen kevés volna. Mert könnyebben el tudta viselni a földbirtokos a földadó nagyságát a hatvanas évek végén és a

helvenes évek elején, melyek a mezőgazdára kiválóan jó esztendőek voltak. Annál inkább nehezedik azonban mintegy huszonöt év óta a mezőgazda vállaira az adóteher, mert a rendkívüli kedvezőtlen köz- és mezőgazdasági viszonyok napról napra kétségbeejtőbb helyzetbe hozzák őt.

És éppen ezen körülmények folytán jogosan várhatjuk, hogy a kormánynak kiváló gondját fogja képezni a földadó reformja.

Első sorban is a föld tiszta hozadékának megállapítására fordítson kiváló gondot kormányunk, mert ha a felvételek a föld tiszta hozadékát nem állapítják meg a legnagyobb precizitással, akkor az ezekre fordított milliók csak haszontalanul kidobott összegek, melyeknek hasznát sem az állam, annál kevésbé az egyes polgárok nem fogják élvezni.

E célból követeljük, hogy a becslést szakértő, kiválóan megbízható, hozzátérhetetlen jellemű s részrehajlatlan közegekkel teljesítse.

Követeljük, hogy a tiszta hozam megállapításánál kiváló figyelembe vettessenek ne csak az általános köz- és mezőgazdasági viszonyok, de a helyi viszonyok is, melyek a föld tiszta hozadékára jelentékeny befolyást gyakorolhatnak.

Helyeseljük ugyan a miniszter azon szándékát, hogy a föld jövedelmezőségének megállapításánál figyelembe kívánja venni a földbéreket; de elhibázottnak tartanánk, ha ezek túlságosan nagy befolyást gyakorolnának a tiszta hozadék megállapításánál, mert a földbérelt nálunk még nagyon is egészségtelen alapon nyugszik, amennyiben a földbér összege korántsem áll arányban a föld tiszta hozadékkal. Hisz tudjuk, hogy a rossz mező-

gazdasági viszonyok daczára aránytalanul nagy a föld ára és a földbér is.

Szóval követeljük, hogy úgy az igazságos és szigorúan arányos teherviselésre, mint pedig annak idején a fizetés könnyebbítésének előmozdítására nagy gondot fordítson a kormány, mert ezek nélkül ott leszünk, ahol voltunk s előbb-utóbb a rossz adórendszer meg fogja támadni magát az adóforrást, mi úgy az állam, mint pedig a polgárok érdeke ellen volna.

Végre pedig újból eszébe juttatjuk a kormánynak, hogy a tőzsdén milliók forognak megadóztatás nélkül. Inkább ezekre háritsunk egy kis terhet s apasszuk a mezőgazda vállaira ólom nehézséggel súlyosodó pótdadókat.

Az Országos Nemzeti Szövetség.

Annai torok hangoztatja a hazafiságot, hogy méltán hiheti az O. N. Sz., hogy a szivben is megvan annak a hazafiságnak a gyökere. Gondolja és apellál reá. Kiküldte taggyűjtő ivateit. Az O. N. Sz. alapszabályai legjobban megmagyarázzák a szövetség nemes és hazafias hivatását.

2. §. A szövetség célja: Emberséges és hazafias gondolkodást és érzést terjesztő, napi- és párt-politikától, vallás-, nemzetiségi- és osztálykülönbségtől független szervezet útján, közremunkálni a társadalmi egységet és rendet zavaró okoknak és ezek hatásainak megszüntetésében.

3. §. A szövetség eszközei: 1. A közjólét előmozdítására és a társadalom alsóbb osztályai nyomorának enyhítésére, 2. továbbá a külföldi sajtóban Magyarországot illetőleg megjelenő közlemények ellenőrzésére szolgáló intézkedések. 3. Országos nemzeti és történelmi emlékünnep, felolvasások, röpiratok és egyéb intézkedések a honpolgári együvértartozás, a honszeretet érzületének s a hazafias czélokra való áldozatkészségek felkeltésére, ápolására és fejlesztésére.

4. §. A szövetség tagjai lehetnek: testületek, társulatok és minden feddhetlen előéletű

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Megértette.

Irtta: DEÉR.

A két Gerő nővér együtt ült a nyitott erkélyen. Jolán, az idősebb nyugodt mosolylyal hallgatja a fiatalabb Tilda vidám csevegését, kit már régen látott ily feltűnő vidámnak, jókedvűnek.

Az sem kerülte ki figyelmét, hogy Tilda az ő kérdéseire oly zavart, szórakozott feleleteket ad.

— Mi bajod van Tilda, hogy ma oly nagyon is vidám s mégis oly zavart vagy? Tán Fenyves mondott valamit?

Tilda elpirult a név hallatára s meglepetve pillantott néjére, mintha csak azt kérdezte volna, hogy te már tudod.

— Semmi kedvesem. De tudod az az Andor . . . Fenyves oly sokat beszélt ma s oly különös dolgokat mondott.

— Mit beszélt? — kérde Jolán feltűnő élénkséggel.

Tilda mosolygott — és hallgatott. Szemeit révedezve hordozta körül, mintha keresne valakit, valamit, mi segítségére lehetne.

— Beszélj hát te kis bohó, — szólt Jolán el nem palástolható izgatottsággal.

A kis Tilda lassan odasimul néjéhez, átöleli s aztán halk, suttogó hangon mondja el neki, hogy miről beszélgettek ők ketten Fenyvesrel ma délután.

Jolán meg csak hallgatja ezt a kis »bohó« leányt, ki oly boldogan meséli a saját boldogságát, hogy észre sem veszi, hogy a míg ő boldogan, pirulva suttog, addig a néje szeméből csak megered a könny s végig foly az arczán, le arra a kis formás, fehér kezére.

Csak akkor ijed föl, mikor a boldogságtól kipirult arczán egy forró könnycseppet érez.

— Hogyan Jolán, te sírsz?! Te nem is örülsz az én boldogságomnak? Te rossz!

Az a sápadt, szőke leány mosolyogni próbált, de az a két ábrándos kék szem oly szomorú, bánatos fényben ragyogott.

— Oh hisz örömben sírok. Örülök a te boldogságodnak. Fenyves nagyon derék szép ember, mellette boldog lész. Ő bizonyára gyöngéd, szerető férj lesz, ki megérdemli, hogy szeressék, boldoggá tegyék.

Oly különös hévvel mondta e szavakat, de a kis Tilda nem vette észre. Sokkal jobban el volt foglalva a saját boldogságával, semhogy ő néje viseletének, szavainak értelmét kereste volna.

A hűvös esti szellő fölverte a két nővért gondolataiból. Nem is vették észre, hogy beköszöntött az est; a sápadt hold is előbukkant

már a felhők mögül s itt-ott egy-egy halvány csillag is felragyogott.

— Szólj hát Jolán, megmondhatom Andornak, hogy szeretem?

Jolán ijedten rezzent össze. A szive mélyéig hatottak e szavak. Érezte, hogy egész valója megremeg e kérdés sulya alatt. De aztán mosolyogva, nyugodtan szólt hűgához.

— Kedvesem, ezt ne tőlem, hanem szivedtől kérdezd. Te tudod, hogy szereted-e azt az embert. Ha szereted légy az övé, legalább boldog lész vele együtt. Én meg örülni fogok a ti boldogságotoknak.

Tilda hálásan csókolta meg néjét s aztán magára hagyta. Egymaga óhajtottá végig álmodni azt a boldogságot, a mely reá vár . . .

Jolán szomorúan nézett utána. Valami szokatlan érzés szálta meg a lelkét, olyan irigység féle lehetett, de elűzte magától még a gondolatját is.

Oda támaszkodott az erkély karfájához s gondolkozott. Mit tegyen? . . .

Most érezte csak igazán, hogy mennyire szereti azt az embert. Elvonultak lelke előtt az átálmodott ábrándképek. Hányszor képzelte magát Fenyves oldala mellé, mint szerető, hű feleség.

És ime, az az ember, kit ő lelke egész erejével szeretett, nem őt, hanem azt a kis bohó, jókedvű Tildát választotta.

magyar állampolgár nemi különbség nélkül, ha felvételüket a szövetség-tanács egyenesen meg nem tagadja.

a) Tiszteletbeli tag, kit a közgyűlés érdemeiért megválaszt;

b) örökös tag, aki készpénzben 5000 koronát egyszer s mindenkorra legalább három részletben lefizet;

c) alapító tag, aki 100 koronát;

d) működő tag, aki 3 éven át 8—8 korona fizetését elvállalja, vagy egyszerre 20 koronát fizet;

e) rendes tag, aki 3 éven át 1—1 korona fizetését elvállalja;

f) pártoló tag, aki bármily csekély összeget ad a szövetség javára.

5. §. A tagok jogai: A szövetség tagjait a pártoló tagok kivételével, a közgyűlésen a szöveg és szavazás joga illeti, amennyiben tagdíj fizetési köteleességüknek az előző évre eleget tettek. A szövetség-tanács, az igazgatóság és a felügyelő bizottság tagjait a tiszteletbeli, örökös, alapító és működő tagok közül választandók.

Ezen hazafias liga iveiből szerkesztőségünkben is tartottunk fel ívet, melyen aláírókat szerkesztőségünkben is bármikor elfogadunk.

Finále a Dreyfus ügyben.

A kamara rosszalását fejezte ki azok intrigáit illetőleg, kik a Dreyfus pör okmányi felújításával igazgatóságba hozták Francia országot és gyanúsították a törvényszék igazságosságát. Tegnap pedig a senátus egyhangulag bizalmat szavazott a kormánynak Scheurer-Kestner szenátor interpellációjára adott válaszáért. A Dreyfus ügy tehát el van temetve, a bűnöst elítéli egész Francia ország.

De a hitvesi szeretet még mindig keresi a mentő szálakat. Látja, hogy az igazság férje ellen van, hát a szeretethez próbál apellálni.

Tudja, hogy van egy böcs aggastyán, kinek szíve az egész világ üdvéért dobog. Kinek Istentől kapott nagy hatalma csakis a szeretet szolgálatában áll. Levelet írt a lesújtott hitves, Pápa ő szentségéhez, kérve, hogy vesse közbe magát elítélt férjéért.

Az érdekes levél így hangzik:

Páris, decz. 8.

Szent atyám!

Lucie Eugénie Dreyfus, felesége a zsidó származásu Dreyfus Alfrédnek, ki a francia hadseregben kiválóan fényes állást foglalt el, Szentséged közbenjárásáért esedezik a következő körülmények között: Férjemet, Dreyfus Alfrédet, hazám egyik kötelességéhez leghívebb katonáját, hazug és frivol vád alapján élethossziglan a leg súlyosabb szigorítással való deportációra ítélték. A keresztényiesen gondolkodó emberek az antisemita előítéllettel szemben a szerencsétlen elítéltelem érzek együtt. Az irásszakértők véleményük elkészítésénél sajátságosan ingadoztak. A tükös törvényszék elé terjesztett iratok és bűnjelek nem

Ő is szereti azt a leányt. Mindig óhajtotta, hogy boldog legyen.

Óhaja hát beteljesült. Csakhogy nagy az ára a huga boldogságának. Az ő ábrándja, az ő féltve őrzött, édes titka foszlik szét vele. És ő még örülni akar a Tilda boldogságának.

Keserű, fájdalmas öröm...

Mit tegyen? Hol keresse az eltűnt, szétfoszlott ábrándot? Ki fogja neki megadni az elvesztett boldogságot?!

Akaratlanul is az égre pillantott.

Egy sápadt, halavány csillag futott le az égről, hosszú, fényes sávot hagyva maga után. Jolán megértette — határozott.

* * *

A kis bohó Gerő Tilda már asszony és milyen boldog kis asszony. Alma beteljesült, testet öltött az ábránd, hisz mindennap látja Andort; szeret és szerettetik.

Igazán boldog egy pár.

Hát hogy is ne lennének azok! Hisz egy angyal, ki lemondott mindenről, elvonult a világ zajától, egy komor zárda falai közt mindennap oly forró, igaz szívből fakadó imát küld az ég Urához az — ő boldogságukért.

voltak elégségesek. A borzasztó ítélet meghozatala után senkinek sem engedték meg, hogy a foglyot láthassa, kit rettenetes végzete elragadott családjától és kit az Ördögzigetre vittek, ahol iszonyatos életet folytat. Lucie Eugénie Dreyfus Szentséged lábánál mély alázattal esedezik a katolikus egyház atyjának könyörületéért és részvételéért. Lucie Eugénie Dreyfus kijelenti, hogy férje ártatlan és borzasztó jogi tévedésnek lett áldozata. Minthogy Dreyfus Alfréd a többi emberiségtől el van zárva, ezért ezt a kérvényt fájdalomtól sujtott hitvese írta alá, aki könnyező szemét fölemeli Krisztus helytartójához, ahogyan egykor Jeruzsálem leánya Krisztushoz emelte föl szemét.

Lucie Eugénie Dreyfus.

Dementi. A «Pester Lloyd» mai számában az »Országos Hírlap« nyomán egy találkozásról ad hírt, a mely állítólag Eulenburg gróf német nagykövet és Bánffy báró miniszterelnök között történt, s a jelen politikai helyzetre vonatkozó nézet kicserélését célozta volna. Illetékes helyről vett értesülésünk szerint ezen beszélgetés sohasem történt mivel Eulenburg gróf és Bánffy báró ezen vagy hasonló tárgyban egymással nem érintkeztek.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 9.

A folyosón Bánffy lobogtatja a *Neue Freie Presse*-t. Haragos piros arccal beszél róla a körje csoportosult képviselőknek. Azt írja a német ujság, hogy 1903-ig nincs joga Magyarországnak az önálló vámterülethez, mert addig tartanak a külfölddel kötött szerződések. Ez ellen tiltakozik a miniszterelnök.

A folyosón megjelent a szolgák táblája is.

Boldog újévet
kiván
a szolgaszemélyzet.

A tábla alatt egy tizes bankó-csomó. A bankókat a szolgák rakták oda lépvesszőnek. Mert ugy okoskodnak, hogy egyik angyal oda-csalogatja a többit is.

*

Odalenn Sima beszél kifogyhatatlan érvekkel. Szilágyi kétszer rászólt már, hogy maradjon a tárgynál, Sima pedig nagy nyugalommal folytatta:

— Mi, a kik ezen az oldalon állunk és ülünk...

Még Szilágyi is elnevette magát erre.

* * *

Szilágyi Dezső megnyitván az ülést, bemutatta Debreczen városának kérvényét a 48-iki törvények megalkotásának félszázados megünnepléséről.

Egy csomó munkás-egylet minden eljárás és képviselői ellenjegyzés nélkül küldött be kérvényeket. Ezeket az elnök egyszerűen ad acta tette.

Zombor városa a munkás-törvény megalkotását kérvényezi. Ezt is bemutatta az elnök.

Psik Lajos bemutatta az igazoló bizottság jelentését Bartha Miklós mandátumának 30 napi fentartással való igazolásáról.

Azután áttértek az új provizóriumijavaslatnak hovaküldése tárgyalására.

Marjay Péter volt az első felszólaló. Azt fejtegette, hogy a többségnek könnyű leszavazni a kisebbséget; de ez éppen nem fokozza az ő munkakedvöket. Leszavazták annak idején Irányi Dánielt is a polgári házasságra vonat-

kozó indítványával, azért ma mégis törvény az. Nagy dolgokat várt most a nemzet s nagy eselődés lett osztályrésze. A cseh, a lengyel, a német nemzetiségi érdekéért ádáz harcba megy, a magyar nemzetiségi törekvés gúny, gyanúsítás és rágalom tárgya. Még a kormány kínálja a közös anyának, a hazának áldásait idegennek. Polemizál ezután Tisza Kálmánnal s végül kijelenti, hogy Kossuth javaslatát pártolja.

Sima Ferencz: Hosszabban szól a javaslatról, annak tendenciájáról.

Elnök: Figyelmeztetnem kell a képviselő urat, hogy most a javaslat hovaküldésének módjáról s nem annak tárgyalásáról van szó. A házszabályok szigorúan szólnak e tekintetben s én azt be is fogom tartani.

Sima Ferencz: Tisztelettel hajlok meg az elnöki intés előtt, de beszédje tartalmából meg fog győződni a ház, hogy ő szükségkép kellett, hogy érintse a javaslat tartalmát is.

Áttér erre a javaslat szakaszaira, azokat közjogi és gazdasági szempontból fejtegeti.

Elnök: Már másodszer figyelmeztetem a képviselő urat, hogy maradjon a tárgynál. Ha még egyszer eltér a tárgytól, kénytelen leszek a szót megvonni. (Helyeslés jobbfelől).

Sima Ferencz: Fejtegeti, hogy az javaslat miért tartozik az osztályokhoz s végül a következő indítványt terjeszti be:

Tekintettel arra, hogy a magyar törvényhozás mindkét háza elfogadta és törvényhozási határozattá emelte a kormány azon előterjesztését, hogy Ausztria és Magyarország között az 1867: XII. tcz. alapján a fennálló gazdasági közösségre nézve a statusquo alapján 1898. január 1-től ugyanezen év decz. 31-ig provizórium állapot tartassék fenn s a kormány ezen törvényalkotást királyi szentesítés alá nem bocsátotta, hanem mintha az a törvényalkotás meg se történt volna — egy újabb törvényjavaslatot tett a Ház asztalára a vám és bankügyek, valamint ezekkel összefüggő kérdések ideiglenes szabályozásáról: ezen törvényjavaslat tárgyalásába az országgyűlés nem bocsátkozik. Hanem azt azon utasítással adja vissza a kormánynak, hogy tegyen mindenképp előterjesztést és javaslatot a Ház elé, hogy amennyiben a változott viszonyoknál fogva az országgyűlés mindkét Háza által elfogadott provizóriális törvényjavaslat királyi szentesítésének szüksége fenn nem forog, ez mint feleslegessé vált törvényalkotás az országgyűlés által érdemére nézve értéket vesztettnek jelentette ki s egyszerűen a Ház irattárába helyzetnek el.

Amivel a velünk államjogi viszonyban élő osztrák örökös tartományok részéről azon alkotmányos feltételek megszüntek, amelyek Ausztria és Magyarország között a vám és bankközösségre nézve az 1867: XII. tczikkben megállapítottak, — ennél fogva kimondja a magyar törvényhozás, hogy a vámközösség 1898. január 1-től fogva Ausztria és Magyarország között megszüntetnek tekintelik. S amennyiben ezzel 1898. január 1-től fogva a vám és bankügyben Magyarország önrendelkezési joga lép hatályba, utasítatik a kormány, hogy haladéktalanul nyújtson be törvényjavaslatot, hogy a vám és bankközösség tárgyában 1897. decz. 31-ig még érvényben álló törvényeink alapján a mai statusquo fentartása mellett 1898. decz. 31-ig provizórium hozassék létre.

Megbízatik továbbá a kormány, hogy Ausztria és Magyarország között fennálló gazdasági közös viszony megszüntése következtében az önálló vámterület és az önálló nemzeti bank létesítése iránt dolgozzon ki törvényjavaslatot s azt meg oly időben terjessze a magyar országgyűlés elé, hogy ezen törvénytől eredő önrendelkezési jog már 1899. január 1-én hatályba lépve, tényleg végrehajtható legyen. (Helyeslés a baloldalon.)

Polónyi Géza nem akarja a Beschwich-tigungshofrath szerepét játszani, de kötelességének tartja azokat a szempontokat megjelölni, melyek alapján az egész parlament evvel a fontos törvényjavaslatiál szemben egységesen járhat el. Mielőtt áttérne beszédére, foglalkozni kénytelen Sima felszólalásával. Ugy találja, hogy Sima álláspontja a házszabályokba ütközik, de ütközik a függetlenségi párt álláspontjával is. 114 szakasza a házszabályoknak azt

mondja, hogy a kormány javaslataitól az osztrák vagy bizottsági tárgyalás meg nem tagadható. Ő azt az indítványt támogatja, mely a javaslatot az igazságügyi bizottsághoz is utasítja. Az osztrákokhoz való utasítás nem zárja ki a bizottságokhoz való utasítást. Ami a javaslatot magát illeti, megjegyzése az, hogy abban egy leplezett államcsíny foglalhat. Es épen azért, hogy ez meg ne történhessék, a javaslatot osztrákokhoz kell utasítani. Téves az a hiszem, mintha a benyújtott javaslat a megszavazott provizórium javaslattal megegyezne. A mostani benyújtott javaslatból lényeges hivatkozások hiányoznak. Az új javaslat a kvótára vonatkozó határozmányokat kifejejtette. Mivel ez lényeges kellék, a függetlenségi pártnak kötelessége a javaslat megszavazását megakadályozni. A kormánynak a kvóta kérdésben az a szándéka, hogy annak nagyságát a királylyal dönteti el. Ez alkotmánykülső állapot lenne. De másrészt, mi csoda állapot az, hogy mi önállóság szerződünk Ausztriával, ha az alkotmányon külső állapotban van? És ki biztosít arról, hogy Ausztria más állapotba jön. (Zajos derűtség.)

Polónyi után Barabás beszélt s ezzel a vitát bezárták. Holnap zárbeszédnek következik.

Nagyvárad város közügyei.

Városi közgyűlés.

A tegnapi városi közgyűlésre lassan szülingóztak fel a törvényhatóság tagjai. Mikor az elnöklő főispán megnyitotta a közgyűlést, a tisztviselőkkel együtt alig volt 30 ember a teremben. Később azonban 70-nél többre szaporodtak.

A polgármesteri jelentés kapcsán megindult az interpellációs felszólalás s meg nem állott háromig.

A tárgyak között egy volt a legfontosabb: a gyermekkorház ügye.

Csak legközelebb mutatott rá dr. Grosz Albert egészségügyi tanácsos arra az áldásos működésre, amelyet a bölcsődék kifejtnek s daczára a gondozás alá vett gyermekek nagyszámának pl. az elmúlt évben is egyetlen halottja sem volt a bölcsődének.

Ha az egészséges gondozás ily áldásos eredményű, mennyivel fontosabb a beteg gyermekek kellő gondozása.

A gyermekkorház felállítása most ténnyé válik.

Dr. Bulyovszky József polgármester lelkesedéssel, az ügy iránt élénk érdeklődéssel mutatott rá, hogy most a legkedvezőbb pillanat a nemes cél megvalósítani s örökre áldásossá tenni a gyermekkorház nagynevű s áldott emlékü alapvetőjének hagyományát.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

A főispán elnökléte alatt jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Frankó Endre, Guttman József, Hlatky Endre, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Ritoók Zsigmond, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Schöpplin Ágoston, Andriška Károly, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Csobánecz Lajos, Déry János, Fekete László, Horányi Géza, dr. Kosnstein Lajos, Kunyhóssy János, Milibák József, id. Nagy Lajos, dr. Radó Ignác, Reismann Mór, dr. Sarkadi Lajos, Stern Herman, Schütz Albert, Weisz Károly, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Szmekta György, Serényi Gusztáv, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Czegléd Sándor, dr. Déri Ferencz, Farkas Izidor, dr. Grósz Albert, Hering Sándor, Ince Lajos, dr. Kazay Kálmán, Mandel Adolf, Mihelli Adolf, Molnár Lajos, Moskovits Mór, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyíry György, Papp György, Rendes Vilmos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, ifj. Rimler Károly, Papp János, Bordó Ferencz, Dus László, Tóth Márton, dr. Gram Károly, Sztarill János, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szűts István, Szűts Dezső.

A polgármester jelentése.

Felolvastott első sorban a polgármester havi jelentése, melynek a közigazgatásra vonatkozó adatait a közigazgatási bizottság ülése alkalmából már közöltünk.

Bejelenti a polgármester, hogy a közgyűlés megbízásához képest a Pesti Hazai I. Takarékpénztártól felvette a félmillió frt kölcsönt s elhelyezte helybeli pénzintézetekbe addig, míg szüksége lesz a városnak rá.

A Szűcs Dezső aljegyzővé választása folytán a gazdasági tanácsos mellé Kalmár József fogalmazó osztott be, míg Giraud Árpád fogalmazó és Bereczky Ferencz írnok meghagyattak a rendőrségnél. Széchy Dénes írnokot a főjegyző mellé osztotta be.

Ezután rokonszenves, meleg szavakkal emlékszik meg a polgármester néhai dr. Rednik József volt városi orvosról, ki önzetlen buzgalommal szolgálta a várost s mint választott törvényhatósági bizottsági tag s jó hazafi emléket jegyzőkönyvbe iktatni kéri. — Az elhunyt által megüresedett törvényhatósági bizottsági tagság betöltését december hó 19-re kéri kitűzni.

Felemlíti a polgármester, hogy a hadapród iskola épülete már tető alá került.

Ez alkalmából az építetű Neuschloss czég 500 frtot adományozott a városi szegényeknek. Tekintettel, hogy a helybeli iparosokkal szemben eddig is a legelőzékenyebben járt el az építő czég, — jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a törvényhatóság.

A gázvilágítás árai.

Hoványi Géza kérdést intéz a polgármesterhez. Fontos, hogy felek és a város közötti szerződések nyilvántartassanak. A gázszervezés 36. §-a értelmében a magán gázvezetést és gázárakat meg kell állapítani s a közönség tudomására hozni. Meglett-e ez állapotva s köztudomásra hozták-e azt. Sajnosan tapasztalta, hogy a gázgyár különböző árakat számít.

Dr. Bulyovszky József igéri, hogy utánna néz az ügynek s intézkedni fog.

A polgármester választ helyeslőleg tudomásul vették,

A félmillió elhelyezése.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond a polgármesteri jelentés azon részéhez szól, a mely szerint a félmillió kölcsönt a polgármester a nagyváradai pénzintézetekben helyezte el, holott legezelszerűbb volna folyó számlára elhelyezni. (Közbeküldések: Kevesebb kamatot hozna.) Éppen a magasabb kamat tekintetéből óhajtaná a folyó számlát.

Dr. Bulyovszky József hivatkozik a közgyűlés határozatára, a mely szerint az összeget négy helybeli pénzintézetbe helyezte el.

A v. velencei piac.

Szmekta György szintén a polgármesterhez intézi interpellációját a most megnyílt v. velencei napi piacon tárgyában. Hivatkozik sorra, miszerint pár évvel ezelőtt kimondották, hogy a tervezett v.-olaszi napi piacon nem szednek helypénzt. Kéri, hogy ezen kedvezményt mondják ki a v. velencei napi piacra is, s már a vámnál se szedjék a helypénzt azoktól, kik erre a piacra hozzák áruikat.

Az interpellációt kiadták a polgármesternek.

Egyebekben pedig a polgármester havi jelentését tudomásul vették; dr. Rednik József emléket a jegyzőkönyvben megörökítették; a városatyá választását december 19-re tűzték ki s Ullmann Izidor lesz az elnök; a Neuschloss czégnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A közgyűlés szerencsésen átesvén az interpellációkon, rátértek a tárgysorozatba felvett ügyek elintézésére.

A belügyminiszter a városi munkálatokra ajánlja a hazai aszfalt ipart.

— Tudomásul vették.

A földmívelésügyi miniszternek a szarvasmarha és sertés tenyésztésről alkotott szabályrendelet jóváhagyása iránti leiratát szintén tudomásul vették.

A folyó év végével a közigazgatási bizottságból Mezey Mihály, Hlatky Endre, dr. Vári-Szabó Béla, Némethy Károly és Frankó Endre tagok kilépnek.

Titkos szavazással a fentieket ismét beválasztották a bizottságba.

Verebi András és társainak a kért közteret négyszög méterenként átadják.

A gyermek-kórház felállítása.

A tanács előterjesztette a gyermek-kórház vagyonának és a kórház felállításának ügyét. A tanács véleményét és javaslatát szerdai számunkban részletesen ismertettük.

Javasolja a tanács, hogy a gyermek-kórháznak hagyományozott két birtoka haszonélvezetét váltsa meg a város; Radocsay Etelkától vásárolja meg a házat s 12 ágyra állítsa fel a gyermek-kórházat.

Dr. Bulyovszky József polgármester hoszasabban, lelkesen fejtegette a gyermek-kórház szükségét. A felállításra most van a legjobb alkalom. A gyermekhalandóság teszi a halálozások jó részét. A birtokok haszonélvezetének megváltásával s a ház megvételével csak nyerhet a város; e tekintetben szakértőkre hivatkozhat. A ház egy részét bérbeadják, a kórházat 12 ágyra rendezik be. Melegen kérte a polgármester a tanács javaslatának elfogadását s igérte, hogy a tanács igyekezni fog a nemes cél mellett a város érdekelt is megvédeni.

Kunyhóssy János nem ellenzi a kórház felállítását, de az eddigi halasztás nem volt káros. A javaslatot módosítani szeretné akként, hogy a kórházat ne a megveendő házba, hanem a korona épületében állítsák fel, mert ez olcsóbb terület s a járvány kórházzal kapcsolatos lakást alig vennék ki.

Ragány János felvilágosításul kimutatja, hogy Radocsay Etelka csak olyan feltétellel mellett adja olcsón a házat, ha kórház céljaira fogják egy részét alkalmazni. A Korona drágább telek.

Dr. Kornstein Lajos alig találna alkalmasabb helyet a kórház céljaira, mint a tervbe vett. Egészséges, nagy kerttel bir. — A laképülettől kőfállal teljesen el lesz kerítve, de meg oda nem fognak járványos betegeket vinni.

Kunyhóssy János a nyert felvilágosítás után indítványát visszavonta.

Lelkes éljenzés között egyhangulag elfogadták a tanács javaslatát.

Oszterlamm Ármin kir. erdőfelügyelőnek és Guttman József építésznek, akik mint szakértők közreműködtek a birtokok megbecsülésénél, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Az izr. hitközség kérelmét, utcavonal megállapítása tárgyában teljesítették.

Elnöklő főispán, a szükséghez képest Máthé László és Patak Károly napidijásokat tiszteletbeli számtisztte nevezte ki.

Popper István, a paptamási-felső-dernai vasut engedményese 100 ezer frt értékű részvény aláírását kéri Nagyvárad városától.

A közgyűlés a kérelmet áttette véleményezés végett a nagyvárad kereskedelmi és iparkamarához.

A tanács előterjesztést tett, hogy ujevától kezdve a nagy-teleki-utcai ev. ref. templomban rendeztessék be a tűztorony.

A tanács jelentést tesz, miszerint a Dunkel-örökösöknek 5600 frtot II. fokulag a kir. Tábla is megítélte. Az esetleges biztosítási végrehajtás elkerülése végett az összeget bírói letétbe helyezték.

A bejelentést tudomásul vették s a főügyészt a III-ad foku felebbezés beadására utasították.

A Zöldfa bérleti díja.

Hosszu, élénk vitát keltett Czeglédy Sándornak, a Zöldfa bérletjének kérelme, mely szerint a rossz gazdasági viszonyokra s az általa teljesített átalakítások összegére, évi 1000 frt bérösszeg elengedést kér.

A tanács méltányolva a sanyaru viszonyokat, a teljesített átalakítás kamatainak megfelelőleg, évi 250 frt leengedést javasol.

Kunyhóssy János méltányosnak tartja a kérelmet s a befektetett tőke egész kamatát, mintegy 600 frt elengedését indítványozza.

Schütz Albert megfontolandónak tartja, hogy praecedens ne legyen ilyen bérelengedéseknél; de az megint igaz, hogy az épületet a városnak jó karban kellett volna átadni. A kérelmet méltányosnak tartja.

Müller Salamon: (szólni akar, de a taps, nevetés és éljenzéstől nem tud szóhoz jutni. Halljuk, halljuk!) A ki ismeri a Zöldfát, tudja, hogy milyen élénk forgalmu volt az azelőtt, milyen elhagyatott ma. Indítványozza, hogy az évi 100 frtot engedjék le. (Derűtséggel).

Hlatky Endre sajnálja, hogy nincs egy nézetten Müller Salamonnal. (Élénk derűtséggel). Nem enged el a bérletből semmit. Azt meg kell gondolni a városnak, hogy tönkre tegyen-e egy polgárát; ha ez a dolog állana elő, akkor mondjon le a bérletről s a város tartson új árlejtést. Ha most elengedést szavaznak meg, jönnek mások s azoknak is engedni kell. A városi pénztár érdekében ilyenbe nem mehet bele a város.

Dr. Várady Zsigmond sajnálattal látja, hogy Müller Salamonnak a szíve helyén van, de a materiális rész nincs... (Derűtséggel). Vitatja, hogy a városi bérlet olcsó. Czeglédy a 12 ezer frt bérből 5 ezeret visszkap egyes üzletektől. Egy új árlejtés haszonnal járna a városra.

Müller Salamon visszautasítja dr. Várady reá vonatkozó szavait s fejtegeti, hogy a Zöldfa forgalma mennyire megcsappant.

Weisz Károly és Fekete László a Czeglédy kérelmét teljesítendőnek tartja.

Bulyovszky József a tanács javaslatát, Gábel Jakab pedig a Kunyhóssy indítványát pártolja.

A tanács javaslatát fogadták el.

A tanács betérjeszti, miszerint a szóda viz adó bérletére megtartott árlejtésen Feldmann Izidor évi 6656 frt bért ígért. Javasolja neki kiadni, de mivel e tárgyban felelőse van a miniszter előtt, csak ennek leérkezése után lesz jogérvényes a bérlet.

A nyomtatványok szállítása.

A város részére szükséges nyomtatványok szállítása tárgyában megtartott árlejtésen Laszky Armin nyújtotta be a legelőnyösebb ajánlatot, s így a tanács neki javasolja a szállítást kiadni.

Láng József, ki alig néhány forinttal volt drágább Laszky Arminnál, pótajánlatában újabb 5—10—15% árlejtést tesz.

Déry János szintén pótajánlatot tett; a nyilvános árlejtés alkalmával tett legelőnyösebb ajánlatból még 2%-ot enged, vagy új árlejtés tartását kéri.

Hosszas, zajos vita fejlődött ki, mivel az új egységarakat a városi közgyűlés nem hagyta jóvá. Többen a tanács javaslata mellett, többen az új tárgyalás mellett szólaltak fel.

Végre 27 szóval 21 ellenében leszavazták a tanácsot. Az ügyet visszaadták a tanácsnak, hogy az új egység árakat mutassa be a közgyűlésnek s új árlejtés legyen.

*

A város részére szükséges tűzifa szállítását Krausz Adolfnak adták ki, négyszögméterenként 3 frt 20 krral.

Özv. dr. Rednik Józsefnének a férje halotti negyedét kiutalták.

Klein Illés nyug. tanítóknak évi 100 frt kegydíjat megszavaztak.

Tudomásul vették a Pallay Lajos várossatyává választásáról szóló igazoló választmányi jelentést.

Az igazoló választmányba beválasztották az eddigieket: dr. Molnár Imrét, dr. Berkovits Ferenczet, Miheli Adolfot, Hlatky Endrét és Mezey Mihályt; a főispán a bizottságba elnökül

Némethy Károlyt, Frankó Endrét, Pallay Lajost és dr. Hoványi Gyulát nevezte ki.

Özv. Rednik Józsefnének a nyugdíjat és gyermekei részére a neveltetési járulékot folyóvá tették.

Szabó Imre utkaparót, Gasperik Lajos kézbesítőt nyugdíjazták.

Kimondotta a közgyűlés, hogy jövőre a nyug- és kegydíjakat havonta előre fizetik ki.

*

Kánicz Armin és Balaskó János vámosokat visszaélésért a polgármester elbocsátotta, most kéri a nyugdíjat. A tanács már elutasította a kérelmet, de ezt megfelelőbbé a közgyűléshez. A tanács és a nyugdíj bizottság a kérelem elutasítását javasolja.

A vámosok felelősségét elutasították.

Ennek a kapcsán kimondották, hogy a tanács terjeszsen be javaslatot, a nyugdíj szabályzat olyan módosítása iránt, melyben az esetleg elbocsátott vámosok nyugdíjügye is szabályoztassék.

A járványkórházi fertőtlenítőket és ápolókat felvették a nyugdíjjogosultak közzé.

Még néhány apróbb ügyet intéztek el s este 6 óra után a közgyűlés véget ért.

A piaristák ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

Több ízben megemlékeztünk azon országos ünnep előkészületeiről, részben lefolyásáról is, amelylyel a magyarországi tanító-rendek egyik legkiválóbbjai: a piaristák rendjük alapításának 300-ik évfordulóját ünnepelték.

Hogy az ország majd minden részében rendezett ez ünnepségek oly általános érdeklődés mellett tartattak meg, abban nagy része van a rokonszenvnek és elismerésnek, amelyet ez a buzgó, hazafias és kitünő rend osztatlanul bír széles hazában.

Mert nem csupán tanult embereket adnak a társadalomnak, hanem beleoltják a mély vallásosság mellett a haza szeretetét is minden tanítványuk szívébe; mert nem mulasztanak el egyetlen alkalmat sem, hogy kifejezésre ne juttassák — a katedrán csak úgy, mint az ifjúsági ünnepeiken — azt, hogy egy szívvel-lélekkel magyar tanító-rendnek vallják magukat, s hogy nem a kozmopolita műveltségnek nevelnek híveket, hanem a hazának hű és művelt fiait.

Mindenki — pedig sokan vannak, a legmagasabb polczokon is — a ki valaha piarista gimnáziumban megfordult, ezzel a meggyőződéssel hagyta oda a derék tanító-rend iskoláját.

S mikor örömmel üdvözljük őket a legszebb munkásságban megért három százados évforduló alkalmából, alkalmoszerűen találjuk egyszersmind, hogy az egyházmegyénkben, Debreczenben működő és a hozzánk legközelebb levő, s a rend egyik legkiváló tanintézetében, a kolozsvári főgymnáziumban tartott fényes ünnepélyről közöljük az onnan kapott részletes tudósításunkat a következőkben:

Debreczen, decz 8

Lélekemelő ünnepély folyt le tegnap délután a debreczeni kegyes tanítórendiek algymnasiumában, a rend alapításának háromszázadik évfordulója alkalmából. Az előadáson nagyszámu és előkelő közönség vett részt, méltóan a magasztos ünnepélyhez.

Az ünnepély reggeli 8 órakor kezdődött a kegyes tanítórendiek templomában, hálaadó istentisztelettel, amelyet az intézet igazgatója s a rendház főnöke, Cserhalmi József celebrált fényes segédlettel.

Az istentisztelet alatt a gymnasiumi énekkar énekelt. Az iskolai ünnepély délután 5 órakor ment végbe a róm. kath. leányiskola egyik tágas tantermében, amely azonban — tekintve a nagyszámu s intelligens közönséget, nagyon is szűknek bizonyult.

Ott voltak: dr. Wolafka Nándor püspök,

Simonffy Imre kir. tan. polgármester, dr. Csiky Lajos ev. ref. theol. tanár, Géressy Kálmán kir. tankerületi főigazgató, Danilovics Elek, Unger Gusztáv kir. táblabírók. Wolafka Antal iskolaszéki pénztáros, Roncsik Lajos és Körner Adolf tanácsnokok stb.

Először a gymnasiumi énekkar énekelte el »Ima a hazáért« kezdetű gyönyörű hazafias dalt oly remekül, a mely kiváló dicséretére válik az iskola magas képzettségű tanáranak, Láng Jánosnak. Ezután Danilovics Pál IV. osztályu tanuló szavalt el egy »Hymnuszt« sikerülten. A közönség tapsviharban tört ki. Majd ismét a gymnasium énekkara gyönyörködtette a hallgatóságot. Azután az intézet tudós tanára, Mácska Lajos tartott alkalmi felolvasást, amelyben behatóan méltatta a nagy rend alapító érdemeit. A műsor következő számát »Népdal egyveleg« képezte, amelyet a közönség zajosan megtapsolt. Éricez Ernő, II. oszt. tanuló »Kalazánti sz. József« cz. szép allegorikus költeményt szavaltta el nagy hatással és érzéssel.

Ezután dr. Wolafka Nándor, v. püspök plébános köszöntötte fel gyönyörű és elragadó beszédben a rend jelenlevő tagjait. Beszédében köszönetet mondott a jelenlevő kir. tanácsos polgármesternek azon buzgalmaért, amely határozottan elősegítette a piarista gymnasium ügyét. Majd Simonffy Imre polgármester üdvözölte a rend tagjait

Kolozsvár, november 8.

Majláth Gusztáv gróf püspök ur ő méltósága a piaristák ünnepejét nagyon ki-tüntette és személyes jelenlétével emelte. Az ifjúság között két ízben megjelent, minden alkalommal vallásos beszédet tartott nekik a szent Alapító életét példányul állítva eléjük. Velük együtt ébresztette fel a hit, remény, szeretet isteni érzelmeit, a gyermekeket gyóntatta és őket a szent áldozásban részesítette.

Decz. 8-án már kora reggel a piaristák templomában gyóntatott, megáldoztatta a kegyesrendieket s 10 órakor egyházi díszében vonult be a templomba, mikor Biró Béla apát-plébános mondotta az ünnepélyes szent misét. Misa alatt tartotta meg Erdélyi Károly dr. főgymn. igazgató különösen az ifjúságnak szánt szent beszédjét, a rend alapítóját fiatalságban mint a tanuló ifjúság, keresztény türelem mintaképét állítva oda. A püspök intonálta Te Deummal véget ért a nagy ünnepség templomi része.

Az iskolai ünnepség már az előző napon is a közönség részvétele mellett nagy hatást ért el. Régi képet varázsolt élénk az iskolai színjátékok felelevenítése »Cala s a n z i s z e l e m e« darabban. A közönség ritka megaláztatással gyönyörködött ebben az ódonság zamatát és keresztény szellemet magán hordó darabban. Lóky Béla dr. »Cala s a n z i s z e l e m e« című felolvasását mindvégig feszült figyelemmel kísérték, ugyintén Erdélyi Károly dr. beszédét. A jótékony cél érdekében belépő díjjal összekötött előadás közel százötven frtot hozott a gymnasium szegény tanulóinak jutalmazására.

A gymnasiumnak volt igazgatóját, a jelenleg egyetemi tanár Vajda Gyula dr.-t erre az alkalomra a püspöki kegy szentszéki ülnökké tette és az erdélyi status tagjává kinevezte.

Albach Géza a város főpolgármestere a 8-án tartott iskolai ünnepségen méltatta a piaristáknak a várossal 1777 év óta össze kapcsolódott munkás életét. Riethy Károly k. r. tanár vezetése alatt álló énekkarok darabjai művészi előadásukkal nagyban megnyerték a közönség tetszését, a ki nem is késett annak zajos kifejezést adni.

A főpásztornak bucsu hangjai ez alkalommal hangoztak el az ifjúsághoz. Szívében kedves emlékek távozik el innen, mondá, mert az isteni kegyelem megengedte neki, hogy annyi szívvel együtt forduljon az egek Urához. Azenban azt akarta, hogy a nagy szentnek emléke még tovább is foglaloztassa az ifjúság szívét, tehát pályamunkát tűzött ki a szentnek életéből vett novellára.

A »Jubilate« ünnepi óda hangjai zárják be a fényes sikerű ünnepélyt.

Megállottak egy pillanatra a tanárok munkás karjai, vissza néztek a múltba, hogy erőt

merítsenek abból a jövőre. Rátékintettek az szent alapító Pantaleon egyházában domborodó árhalmára s az áhitatos főpásztor példájától serkentve folytatják buzgó munkájukat.

A csillagvárosi bölcsőde.

Azon lelkes férfiaknak buzgólkodása, kik kezükbe vették a Csillagvárosi létesítendő bölcsőde ügyét, valamint egyeseknek áldozatkészsége nem sokára lehetővé teszi, hogy hozzá fognak a káptalan által adományozott telken a bölcsőde-épület építéséhez.

Hogy ezzel mily nagy áldásban fognak részesülni ezen elhagyott városrész lakói, azt csak az képes teljesen felfogni, aki ismeri az apácáknak az apró kis gyermekek gondozásánál tanúsított önfeláldozó működését, s aki tudja azt, hogy a külvárosi nép — minden-napi nehéz munkája után látva — sokszor kénytelen alig valamivel nagyobb gyerekekre hagyni picziny kis gyermekét s mennyi baj támad ebből!

Ismételten közöltük már azon nemes lelkű adakozók névsorát, akik adományaikkal lehetővé teszik ezen humánus intézet mielőbbi felállítását. Midőn ezuttal báró Königsvarter Hermannnak és nejeének Blaskovich Melániának bőkezű adományáról hírt adunk, örömmel jelentjük, hogy a bölcsőde házára a telken és téglán kívül mintegy 2000 frt gyűlt össze s így a jövő tavaszkor valószínűleg hozzá kezdenek az építéshez.

Mélt. br. Königsvarter Hermann és neje Blaskovich Melani báróné, az Erzsébet bölcsőde egyesület által a csillagvároson felépíteni szándékolt bölcsőde ház költségeire a mai napon 400 frtot adományozott. Midőn ezen összegnek vételét-nyilvánosan nyugtatványozom nem mulaszthatom el a kegyes adományáért, az egyesület nevében köszönetem nyilvánítását.

Kelt Nagyváradon, 1897. decz. 9.

Hoványi Géza,

bölcsőde egyesület pénztárnok.

Ünnepély a papnevelő intézetben.

A tanító egyház előkészítő iskolájában, a papnevelő falai közt a szeplőtelen fogantatás ünnepén széles körű érdeklődés mellett alapos készültségre valló ünnepség folyt le. Előkelő, nagy számu közönség töltötte meg zsufolásig a nagy termet, mikor Beleznay Antal karmester megjelent énekeseivel az emelvényen, s mindannyiok dicséretére szabatos előadással Felelő Pápai Hymnusát zengték el. A Szent Aya lránt érzett tisztelet a hymnus lelkesítő hangjaira talpra állította az egész hallgatóságot.

Az akademikus színezetű ünnepséget elnöki szavaival Kozics Gusztáv IV. éves papnövendék nyitotta meg, egyházirodalmi iskolájuk Borr. Szt. Károly tiszteletének, s annak életéből a hallgatóság épülésének szentelve komoly és lelkes szavakat, melyeknek végére legkevésbé nyúlt köpenyegébe való szertelen takarózás.

Ami ezután következett, az a szeplőtelen fogantatás, a bold. Szűz. dicséretére hangzott. Kothe örökszép Salve Reginája férfi karral, Beleznay Antal kellemes melodiája a boldogságos Szűzről kettősben előadva, valóban áhitat keltő hatással voltak.

Ruszka Zoltán értekezését és Helko Valér alkalmi költeményét a babér dicséri legjobban, melyet versenyen nyertek.

Előbbinek alapos tanulmányához, könnyen folyó, szigoruan logikus gondolatmenetéhez és irályához csak gratulálhatunk.

1848-al kezdte, azzal az esztendővel, mely

hazánkban a függetlenség dicső küzdelme, Olaszthonban a fejtelenség forradalma volt, mely az egyház fejét saját lakából a Vatikánból tűzte ki.

S mikor a veszély tovaterjedése sokakat kétségbe ejtett, az egyház akkor sem feledkezett meg szenteli tiszteletéről, a keresztények segítségének koronáján egy drága követ mutatott meg, melyről régi időtől fogva tudtak, beszéltek már: hogy a Bold. Szűz nem örökölte szüleitől az eredendő bünt, hogy szeplő nélkül fogantott. És hogy a hit csakugyan régi, nem 1854. decz. 8-ával kezdődik, annak bizonyosságául hoz fel értekező a kereszténység első századaiból a terjedelmes értekezésből kivont néhány bizonyítékot. Szt. András, sz. Jakab, szt. Athanáz, szt. Epifán, sz. Efrém, szép, gondosan összefűzött koszoruban tettek bizonyosságot a kereszténység e régi hitéről, legvégül maga a bold. Szűz 1857-ben Laurdesban.

A értekezőt zajos helyesléssel és éljenekkel buzditották a jelen voltak további sikerekre az egyházirodalom terén.

Helko Valér »Mária« költeményében a szent Szűzről emlékezett meg, kinek ivadéka hivatva volt a kísértő sátán legyőzésére. Klinton János igazi bravurral tolmácsolta azokat az érzelmeket, miket szerzője a sorokba belelehel, s méltán kapott szerzővel együtt zajos tapsokat.

Méltó befejezése volt az ünnepségek az énekkar »Szózata«, melynek hazafias hangjai szépen simultak az áhitat elhangzott szavai mellé.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczember 12. D. e. 10—11-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A csillagászaftan köréből.« Tartja Potassy János.

Deczember 15. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor. Deczember 15. F. Pevny Irén és Takáts Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

Deczember 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »Visszapillantás a butorasztalosság történetére.« Tartja: Domokos Andor.

* Személyi hír. Báró Königsvarter Hermann nagybirtokos Kis-Szántóról hosszabb tartózkodásra Bécsbe utazott.

* Bucusi Várad-Velenczén. A b. e. Szaniszló épített várad-velencei stílusú szép templomnak tegnap, Boldogasszony fogantatása ünnepén volt a bucsu napja. Ez alkalomból Fetsér Antal iroda-igazgató tartotta az ünnepélyes szent misét. Halász Gyula, szent József intézeti praefectus pedig hatásos szent beszédet mondott a híveknek. Délben Gabriely plébános vendégszerető házában gazdag terítékű ebéd volt, melyen Jablonszky Emil hitközségi gondnok és a segédkező papok vettek részt.

* Ki akar esküdt lenni. Az esküdtek 1898. évi szolgálati lajstromának összeállítására czéljából, a városi adóhivatal által készített törzslajstrom kiigazítása s az esküdtek kisorsolására kiküldött 3 tagu bizottság tárgyalásai a folyó évi deczember hó 13., 14. és 15-ik napjain fognak a városház tanácstermében megtartatni, amely napokon az esküdtszéki tagságra jogosultsággal bírók a városi adóhivatal által összeállított törzslajstromot megtekinthetik s a mennyiben abból kihagyattak volna, pótlólag leendő felvételük iránt a bizottság előtt felszólamlással élhetnek. Nagyvárad, 1897. deczember hó 8-án. Dr. Bulovszky József, polgármester.

* Uj invázió. A Timpu című román lap a következő meglepő hírt írja: A zsidóellenes mozgalom Romániában egyre nagyobb mérvet ölt, aminek oka az ottani zsidók elbizakodott, kihívó magaviseletében keresendő. A romániai zsidók egyrésze kivándorolni készül

és Magyarországon akar letelepedni. A román ifjuság gyűjtést tervez, hogy a szegényebb zsidókat utiköltséggel lássa el a magyar határig.

* Terjed a kanyaró. Pecze-Szöllősen a körorvos hivatalos jelentése szerint kanyaró járványszerű föllépése megállapított. E végből az iskolai oktatást bizonytalan időre megszüntették az egész községben. — A kanyaró különben városunkban is mindjobban terjed. Ujabbán bezárják a községi polgári fiu iskolát is.

* A párisi tűzkatasztrófa mint jövedelmi forrás. Alig hihető, de igaz: abból a rettenetes égési katasztrófából, amely tavaly Párisban a Bazér de Charitében támadt tűz alkalmával százszámra szedte az áldozatokat, milliós jövedelmet huz a francia állam. És pedig olyképpen, hogy a bazárégekör odavesztett számos dús gazdag ember örökösei az örökölt vagyon után tetemes örökösödési illetéket fizetnek. Így a múlt hónapban ilyen címen az állampénztárba közel harmadfélmillió frank folyt be.

* Esküvő. Zana Vilmos városunkban előnyösen ismert fiatal műasztalos szerdán délelőtt vezette oltár elé bájos menyasszonyát: Hisznyai Mariska kisasszonyt a nagyszalontai református templomban. A menyegző után kedélyes lakoma volt a menyasszony szülei házában, mely után a násznép vonatra ült és az ifju párt hazakísérte városunkba, hol a vidám lakodalmi ünnep a vőlegény családja körében folytatódott, melyen a velencei társadalom részéről is többen részt vettek.

* Az ünnepontok. N.-Kereki végén a füstös putrik között — vagy egy hete — vigan állt a bál. Vastagon eresztette minden kémény a füstöt és disznópecsenye irult-pirult minden háznál a tűzhelyen, a nyárson, a lábokban. — A vajda, neve szerint Balog Lajos, a ragyás, ülte vajdasága ném tudni hányadik évfordulóját. A vigan szórakozó társaság öröme nem volt még sem tartós. Ugy esett a dolog, hogy piruló malacpecsenye illata megütötte a hatóság orrát is. Hát bizony felmerült az a kérdés, hogy honnan került elő ez a széleskörű malacz, illetve disznóállomány. Kisült azután, hogy Moskovits Adolfnak a közeléken levő nagy-marjai pusztájáról, még pedig ekszhumálás révén. Az említett pusztán ugyanis számos sertés elhullott s el is lett ásva annak rendje és módja szerint valamennyi. Balog Lajosék azután úgy okoskodtak, hogy ha már esett a disznó, legalább ne vesszen kárba is. Csakhogy a hatóság nem így fogta fel a dolgot, hanem elkobozta a nagy mennyiségű pecsenyét és elásatta. Alig állt be az alkony a jubiléus újra összeszedte füstös népét és ismételten ekszhumálták a koczákat és lakomázni kezdtek. De megint rajta vesztettek, mert most már nem csak a disznókat kobozta el a hatóság, hanem a füstös atyafiakat magukat is és letartóztatta az egész pöre rokonságot, Most hát az — immár harmadszor elásott disznók nyugodtan alhatják álmaikat — legalább egy ideig.

* A jégről. A pár napig tartott hidegebb idő olyan pompás jeggpánczéllal vont be a Városligeti tavat, hogy a legnagyobb tél közepén sem kívánhatnak különbet Halifasz-hívei. Volt is sokadalom a sima jég-tükrön; Nagyvárad szép leányai s előkelő családai ellepték a nagy tó felületét s derült kedélyvel alkonyatig áldoztak az egészséges sportnak. — A Sporttéri jégpálya még nem alkalmas a korcsolyázásra.

* Pohár mellett. Nagybaródon két testvér, Kába Péter és Nuszaj esőüdesen iddogáltak mult hó 28-án a korcsóban. Ugy estefelé azután fölötébb összekülönböztek. Szó szöbul vetegették egymás porhüvelyét egyik sarokból a másikba. Meg volt írva azonban a sors könyvében, hogy Nuszaj huzza a rövidebbel, a mint hogy meg is fejtette őt kedves fivére, de súlyosan. Az orvos láttelel »ököllel előidézett, véres folytonossági hiányokat és czipónyi véraláfutásokat« örökített meg. A lovagias affér folytatását lásd az élesdi járásbírság hír. helyiségében.

* Körözi a rendőrség. A rendőrségnél tegnap pangszt tett özv. Hold Ignáczné szétálló lakos, hogy ő még 4-én átadott egy ösmerős embernek Liberinnán Mórícznak 295 frtot,

hogyan azon neki hozzon Váradról szeszt, s noha Libermann fuvarost is fogadott s azzal be is jött Váradra, azóta a faluba sem ő sem a szekeres nem tért vissza. A rendőrségen elrendelték Libermann Mórincz nyomozását, mert nincs kizárva az sem, hogy valami szerencsétlenség érte utól őket, de lehet, hogy a pénzzel megszöktek.

* Inkognitóban. Kőolajon, még mult hó 21-én Kohn Józsefnek két libája szárnyat öltött és jobb hazába tűnt el. A libákkal kapcsolatosan letűnt a kőolaji társadalom színpadjáról Ursz Katalin is. Rossz akarói ezután kapcsolatba hozták ezt az eltűnést a liba-ügygel és nyomába vezették a szorgosan kutató hatóságot. A több napot inkognitóban rejtőző hajadon azután kiderült, illetve megkerült és nyomban letagadta a két libának még létezését is. Ámde ezzel nem tudta magát tisztázni, mert — szégyen ugyan — de mint rovtott multu hölgyet ismerik őt széles körökben. A dolog azután az élesdi járásbíróshoz került, holott is a hölgyet ujjal meg fogják róni sipiskédesei miatt.

* Falb-naptár 1898-ra. A hirneves időjós, akiben évről-évre jobban hisznek és jobban csalódnak az emberek, dacára betegségének, közre adta már naptárát az 1898. esztendőre. Falb professzor sokat vitatott elméletei, melyek szerint a napnak és a holdnak vonzó ereje és állása a földhöz nagy befolyást gyakorolnak az időjárásra, a földrengésekre és a bányakatasztrófákra, már általánosan ismeretesek. A kritikus napokat tudvaleg három kategóriába sorozza. A már megjelent Falb-naptárból megtudjuk, hogy 1898-ban augusztus harminczegyedikén lesz a legerősebb és június tizenkilencedikén a leggyengébb kritikus nap. A megállapított kritikus napok sorrendje a következő:

Elsőrendű kritikus napok, kritikus mivoltuk nagyságának sorrendjében:

Augusztus 31.	Február 20.	Május 6.
Augusztus 2.	Április 6.	Július 3.
Január 22.	Szeptember 30.	Október 15.
Márczius 8.	Márczius 22.	

Másodrendű kritikus napok:

Szeptember 16.	Február 6.
Deczember 13.	Október 29.
November 14.	Április 20.
Június 4.	Augusztus 17.

Harmadrendű kritikus napok:

Január 8.	Május 20.
Július 18.	Deczember 28.
November 28.	Június 19.

Lesz tehát tizenegy elsőrendű, nyolcz másodrendű és hat harmadrendű, összesen tehát 25 olyan kritikus napja 1898-nak, a mikor a megfigyelőknek alkalmuk leendő Falb jóslásait ellenőrizni. Általánosságban Falb a jövő félévre a következőket jóslja: Január első felében nagy fagy lesz és szárazság; Közép Európában kevés hóellenben Oiaszországban óriási hóesés várható. Január második felében: Eső és hó emelkedő hőmérséklettel. Február első és két hetében; melegebb idő, szelek. A harmadik hetében nagy hidegek, csekély hóesés és szárazság. A negyedik hetében: meleg idő nagy, hóesések. Márcziusban: Havazások, a második felében szokatlanul meleg idő. Áprilisban: 1-étől 15-éig: normális időjárás, 15-étől 31-ig: meleg idő bő esőzessel. Májusban: A hónap első fele normális, a második felében sok heves zivatar és eső. Júniusban: Kevés zivatar. Az első két harmadban jelentékeny esők, a harmadik harmadban szárazság. Június közepe felé abnormisan hideg időjárás.

* Züllésnek indult eléstár. Csátáron történt, hogy az utóbbi időben szinte drágaság állott be az élelmi piacon — főleg pedig a lisztes tápszerek árfolyamában. Ez utóvégre is okozat, tehát okának is kell lenni. Meg is került az ok, még pedig Balázs Virág János személyében, a kinek lakásán pazar számban találtak liszttel, búzával és paszulyal töltött zsákok. A minden gyanúsítás ellen tiltakozó férfit beljebbeték a helybeli ügyészséghez.

* Betörés. Mult hó 25-én éjjel — mint mezőkeresztesi levelezőnk írja — Gondlik Sándor lakásába az utcára néző ablakot fel-feszítve, ismeretlen tettesek behatoltak és körülbelül 135 frt áru ruhaneműt szedtek össze

és ezzel tovább álltak. A hatóság megtette a legmesszebb menő intézkedéseket, hogy a vakmerőtolvajokat kézrekerítse. — Eddig azonban . . . stb.

* Vasas csirkefogók. Ungur Onucz és Kapucz Vaszalie lóri kovácsok műhelyéből még a mult hónap végén kiszippantottak vagy 30 forint áru vasszerszámot és egy kézi kocsit. A vas-tolvajokat tegnapelőtt esipték fölön Sturza Mitru és Sturza Tógyer urak személyében; kiknek garçon lakásukon megtalálták az elsikkadt vasügyi dolgokat. A két férfi, dacára vaskos bizonyítékoknak, hálalmegvetéssel tagad; ám azért átadták őket az előljáróságnak, a holott is ismételtlen részesültek a — vasban.

* Elveszett. Tegnap délelőtt a nagypiacon Marozsán János tulkai lakos elvesztett egy pénztárczát, amelyben 30 frt volt. Marozsán 10 frt jutalmat ígér annak, aki a tárczát vissza küldi neki.

Öngyilkos szabólegény.

Tegnap előtt a Kisteleki-utcán véres dráma folyt le: Futó Béla 21 éves szabó legény egy bőrvágó késsel elvágta a nyakát és még mielőtt segíteni lehetett volna rajta, meghalt.

A dolog előzménye az, hogy Futó már régen szerelmes volt egy leányba, aki azonban nem viszonzta szerelmét és kijelentette neki több ízben, hogy tudni sem akar róla.

A legényt nagyon elkésérette ez és már régen gondolt az öngyilkosságra, de nem volt alkalma azt végrehajtani.

Tegnapelőtt este egyik közeli rokona Marozsán József cipész meghívta magához Futót vacsorára, mindannyian a legjobb hangulatban voltak, senki sem gondolt arra, hogy még valami történhet is.

Magának Futónak volt a legjobb kedve s már remélték, hogy talán el is felejtette a leány hűtlenségét.

A tréfálkozás közben Futó felvett egy bőrvágó kést és azzal kezdett játszani és mikor senki sem nézett oda, Futó a bőrvágó késsel egy vágással elvágta a nyakát.

A jelenlevők azonnal orvosért futottak, de amikor dr. Grosz Menyhért megérkezett a szerencsétlen fiatal ember már akkorra meg is halt.

Futó egyedüli támasza volt öreg anyjának a ki most már egészen támasz nélkül marad.

Az ifjut tegnap helyezték örök nyugalomra a Rulikovszky temetőben.

EGYESÜLETEK.

A katolikus kör választmányi ülése. Tegnapelőtt délelőtt 11 órakor tartotta meg a »Katholikus kör« deczember havi választmányi ülését.

Jelen voltak: Dús László, Gyalokay Lajos, Bereczky Géza, Gálbory Sámuel, dr. Vucskics Gyula, Kárger Sándor, Nozák Rezső, Gram Sylveszter, dr. Schweiger Ede.

Az ülés első tárgyát képezte a kör elnökének br. Gerliczy Ferencnek a választmány egyházi elnökéhez Palotay László kanonokhoz intézett levele, amelyben tudatja, hogy betegsége gátolja abban, hogy megjelenjen és egyuttal elnökké történt megválasztatásáért mond köszönetet. A választmány ezután elhatározta, hogy a jövő évi rendes közgyűlés január hó 30-án délután 4 órakor hívassék össze; a közgyűlés egyszersmind *lisztujító közgyűlés* is lesz, amennyiben a 2 évre választott tisztikar szereplése ez évben ér véget. — Ezután a kör pénztárnoka olvasta fel jelentését arról, hogy az egyes tagsági díjak eléggé gyorsan és

jól folynak be. Ennek tudomásul vétele után megbizta pénztárnokot a választmány, hogy a lefolyt évről szóló számadást és az 1898-ik évre vonatkozó költség előterjesztést oly módon készítse el, hogy az egyidejűleg számvizsgálókul kiküldött két bizottsági tag: Gálbory Sámuel és Kugler Albert azt átvizsgálhassák s így az a január 30-ikára kitűzött közgyűlésen bemutatható legyen.

A továbbiak folyamán Vucskics Gyula dr. ajánlatára Stokker József dr. ügyvéd a kör tagjai közé bejegyeztetett.

Végül szóba került az eddig rendezett s ezután rendezendő *matinék* kérdése. Ezt illetőleg, míg egyrészt elhatározta a választmány, hogy a kör helyiségét a két legnagyobb terem közt levő válaszfal kibontása által a matinék rendezésére alkalmasabbá teszi, illetve ez iránt illetékes helyen lépéseket tesz, — addig másrészt — tekintettel az eddig is fölmerült, de jövőben is felmerülhet kiadásokra — a jövő évtől fogva a *matinék*at *belépti díj* mellett rendezi; még pedig a kör helyiségeiben rendezett matinékra 40 fillérenyi, más helyen tartott multságokra pedig személyenként 2, családonként 4 korona belépő díjat szab meg. Ezzel az ülés véget ért.

Jóváhagyott alapszabályok. A hivatalos lap tegnapi száma hozta, hogy »A nagyváradi kerékpár egyesület« alapszabályait a n. kir. belügyminiszterium 11271/97. sz. a bemutatási záralékkal ellátta.

TANÜGY.

Érettségi vizsgálat a főgymnasiumban. Tegnap vette kezdetét a főgymnasiumban az érettségi vizsgálatok. Egész érettségre jelentkeztek hárman. Ezen a héten és a jövő hét elején lesznek az írásbeli vizsgálatok, amelynek végével azonnal meglesz a szóbeli is. A javító érettségre 12-én jelentkeztek.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Tővölgyi utódja. Tővölgyi Margit asszony virágvasárnap megváltik a színésztől és mint értesülünk Krecsányi igazgató a hősnői szerepkörre Ruby Erzsik. a. az akadémiának kitüntetéssel végzett növendékét szerződtette. Ruby Erzsik. a. erőteljes szép organuma valamint csinos színpadi alakja nagy jövővel kecsegtetik. Az operette terén is nagy változások lesznek és miután Kapósi Józsa k. a. az előnyösen ismert művész szerződsét meg nem újítja Krecsányi Vera k. a. esélyei a társulatnál emelkednek.

Közönség köre.

A vízvezeték „baja“

A »Nagyvárad« f. évi deczember 8-iki 288-ik számában arról emlékezik meg, hogy a vízvezeték mely eddig oly áldásosan működött »aggasztó körülmények közé jutott.«

Nincsen ott baj kérem, csak — — — hiba!

Tizenöt évig tartó újságíró életében azt tapasztaltam, hogy igazságszerető újságíró legszívesebben azt írja ami igaz.

Félrevezetéseknek épen a legbecsületesebb újságíró szokott felülni és az újságok hírének felül a becsületes jó társadalom.

Hivatalos helyről kaptam a biztosítást, hogy ugy elmúlt télen, mint a jelen év november 16-tól, naponta 40—50 frt ára vízvezeték vizet bocsátanak a Sporttérre.

Naponta jelenti a kutházi felügyelő, hogy nincs a tartályban annyi víz a mennyivel egy kiűthető nagyobb tüzet el lehetne oltani.

Hivatalos egyéntől nyertem a biztosítást, hogy naponta 1000—1200 köbméter vizet locsolnak ki a Sporttérre a mi köbméterenként 8 krajczárba számítva naponta 80—96 forint.

Hivatalos egyén, állami főmérnök, tehát szakértő előtt biztosított arról, hogy a vízvezetési kutakban igaz, alacsony a vízállás, egy gép három óra hosszánál tovább dolgozni nem képes, mert akkor már leegőt szí. A másik gépre niesen is szükség, annál kevésbbé van egy harmadik gépre. Az egy gép felőrai pihe-néssel újra megkezdheti a munkát újabb három órára. A nagy tartályt így is megtölti a gép. De mikor a sporttéri csapatokat megnyitják, attól lehet félni, hogy az összes vízmennyiség kiszalad.

Ugyanaz a hivatalos egyéntanuk előtt biztosított arról, hogy a Sporttér naponta, több vizet elpocsékol — ingyen, mint amennyit elfogyaszt a város összes lakossága. — És ha egy háznál elromlik a csap s az ambuláns rendőrhajdu bejelenti, hogy itt megitt elromlott a cső: a házigazdára ráküldik a szerelőt az 3 frt 50 kr költséget felir és azt beveszik vég-rehajtás utján, dobszó mellett is. A sport-térre meg ontatják a vizet, Busch Dávid városi mérnök és intézőtársai csömosás czimen, ingyen. Csak hogy ezzel szakértelem hiányát eltakarja.

Hivatalos egyén adta tudomásomra, hogy a kikocsátott és a talajba futott víztömeg megtámadta már a honvéd hadapród iskola impo-záns épületét és az illetékes vezető mérnök csak a talajviz bőségében találja a hibát.

Szóval tud e bajokról sok hivatalos egyén, csak a gesztenyét nem akarja a tűzből kikaparni.

Hogy én vállalkoztam ez áldatlan munkára okát leli abban a tizenegy éves nélkülözésben alázatos buzgó munkában, melyet Busch Dávid városi mérnök minden tőle tethető módon megakart bénítani. Én a közélelnak annyit csináltam a mennyit tudtam eszközök nélkül. Ott meg közköltéses, a közvagyonnak minden kimélete nélkül sikert nem tudnak felmutatni. És én kapom naponta azt a bántó megjö-zéseket, hogy ugy meg ugy lesz. És sem ugy nincs, sem engem előrelátóan dolgozni nem hagynak.

Miután a vízvezeték f e n y e g e t ő állapo-tát így bemutattam, közlelbb egyéb ügyeket is leszek bátor Nagyvárad város mélyen tisztelt törvényhatóságának szives figyelmébe ajánlani.

Rátkay József.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 4015. Bott Gavrilla lopás.
- 4056. Mozsek Vilmos emberölés.
- 3734. Steiner József rágalmazás.
- 3736. Harangozó József rágalmazás.
- 3761. Erdős Imre lopás.
- 3762. Vintermicz Lajos testi sértés.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

- 3694. Kalmer Jilog testi sértés.
- 3796. Bogdán György testi sértés.
- 3728. Róth Henrik csalás.
- 3753. Flelle György magánlak sértés.
- 3778. Varga Károlyné testi sértés.
- 3121. Szabó Juon testi sértés.
- 3722. Erdei András sikkasztás.

Előadó: *Polchy Mór.*

- 3857. Veisz Márton sikkasztás.
- 3925. Fragáczai Kornél s. t. rablás.
- 3934. Hegyán Nikolae lopás.
- 4014. Monis István »
- 3894. Fresze Dávid közesend.
- 3895. Lobloncz Flora »
- 3899. Pekán Pével »
- 3900I Rokszin József jogtalan elsajátítás.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

- 2391. Stern Sámuel — Klein Lipót.
- 2397. Dr. Fényes Kálmán — Szelle József
- 2995. Van Lázárné — öav. Sztraksics Száváné
- 2243. Muntján Onicza hagyatéki ügye.
- 2251. Katz Mór » »
- 2266. Domokos Mihályné » »
- 2347. Balogh Mihály — Alb György s. t.
- 2350. Az aradi népbank — Laszky Jakabné.
- Sándor.
- 2381. Deutsch Mór — Sonnenfeld Dávid.

TÁVIRATOK.

A pártok és a provizorium.

Budapest, deczemb. 9. (Saj. tud. táv.)

A nemzeti párt hosszas vita után elfogadta az új provizoriumot. — A néppárt pedig szintén ma tartott értekezletén foglalkozott e kérdéssel. Az értekezletben, hol a párt — *Asbóth* és a beteg *Molnár* kivételével — teljes számmal jelen volt *Zichy* Nándor, *Eszterházy* és mások beszéltek. Az új provizorium javaslatát egyhangulag elfogadták. A rendeleti uton való életbe léptetést — melyet Asztria tervez — egyhangulag kárhoztatták. A Házban *Zichy* János gróf fog beszélni a párt nevében.

Tóth Vilmos állapota.

Budapest, decz. 8. (Saját tud. távirata.)

Tóth Vilmos állapota a mai nap lényegesen javult. Ugy anynyira, hogy orvosai remélik a teljes jobbúlást. E hírt, minapi táviratunk kiegészítésül közöljük.

Walsin-Esterházy ügyéhez.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

A »*Matin*« azt hiszi, hogy az Esterházy ügyben megindított vizsgálatot szombatra befejezik és a végleges döntés szerdán fog meglőrténni.

A panama ügy utóhangjai.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

A »*Libre Parole*« Rouanetnak a Panama-ügyről tett jelentése analizisét közli. Rouanet végezetül határozati javaslatot indítványoz, amely sajnálkozik az első vizsgálat hiányai felett, rosszalja azt, hogy politikai személyiségek részt vesznek a közhatalommal bármilyen összeköttetésben álló pénzműveletekben és visszautasít minden, a kormánynak magánszemélyek vagy társaságok által felajánlott pénzügyi segélyt.

Az orosz György-rend ünnepe.

Budapest, deczember 9. (Saj. tud. táv.)

Az orosz távirati ügynökség jelenti: A czár és czárné jelenlétében ma folyt le a György-rend ünnepélye a téli palotában. A tényleges és nem tényleges alantás tiszték diszebedjen, akik a György-kereszt tulajdonosai, megjelent a czár és a György-lovagokat éltette. Azon tábörnökök és tiszték tiszteletére is volt diszebed, akiket a György kereszttel kitüntettek. Este a császári szinbázban diszeloadás volt a György lovagok tiszteletére.

Ujabb zavarok Törökországban.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

Konstantinápolyból kelt hírek szerint, az »*Union et Progrés*« ifjútörök bizottság ott kihirdette, hogy mivel a négy és fél

hónapja Contreevilleben, a szultán küldöttje és a bizottság között létrejött meg-egyeződést nem teljesítették, újból megkezdí működését.

Letartóztatott szerkesztő.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

A Reiter ügynökség jelenti Porte au Price-ból: Az »*Imparcial*« főszerkesztőjét Frederique-t, aki több támadó cikket irt a németek ellen, azon vád folytán, hogy a lakosságot a kormány ellen izgatta, letartóztaták és egy haitii hadihajóra vitték.

Jóváhagyott törvények.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

A »*Times*«-nek Rio de Janeiróból kelt jelentése szerint az elnök a francia-braziliai választott bírósági-szerződést, melyet a senatus már a múlt esztendőben elfogadott, jóváhagyta. Elfogadtak továbbá egy törvényt, mely a tarifa ügyben változtatásokat rendelt el.

Köszönet Köster tengernagynak.

Bécs, december 9. (Saj. tud. táv.)

Spaun báró altengernagy ma délelőtt megjelent Köster német tengernagynál a szállodában, hogy a haditengerészet nevében megköszönje a gyászszertartáson való részvételt.

Elöntött tárna.

Budapest, decz. 9. (Saját tud. táv.)

Ma éjjel Brúxben egy feltöltési tárna alján a víz betört, valószínűleg egy alatta fekvő homokrétegből. A város, a közlekedési eszközök és a bánya nem forognak veszélyben.

KÖZGAZDASÁG.

A kőbányai királysörfőző részvénytársaság ez évi mérlege már megjelent és az pénzügyi és illetékes szakkörökben a legjobb benyomást kelti. A mérleg bő leírások után 57.500 forint tiszta nyereséget tüntet fel. Az e hó 4-én nagyszámu részvényes jelenlétében lefolyt közgyűlés meyeri Krausz Lajos kir tanácsos elnöklete alatt az igazgatóság javaslatát egyhangulag elfogadta, az igazgatóságnak sikeres működéséért köszönetet szavazott és az előjogos részvények o-zialekálul 6 frtot állapított meg, mely f. hó 6-ától folyósittatik. A kőbányai királysörfőző r. t. daczára rövid fennállásának és a sörfogyasztásra is rossz időszaknak — igen szép eredményt tüntet fel a legrealisabb mérleg alapján, a mi főleg kitünő minőségű sörgyártmányainak és a gyár szak-tudó vezetőségének, különösen Polakovits Zsigmond vezérigazgató buzgóságának tudandó be.

Nagyváradí hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradí piacon 1897. decz. hó 7-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 12.—. Uj 11.80. Kétsz. buza 8.50—9.—. Rozs 8.—8.30. Arpa 5.50—5.70 Zab 5.90—6.10. Tengeri: ó 5.70. uj 5.40. Borsó 15.—. Lenese 16.—. Bab 7.30. Köleskása 12.—. Burgonya 2.90. 100 kiló lángliszt 19.40, zsemlye-liszt 19.20, fehérkenyér liszt 18.80, barnakenyér liszt 18.—, széna fuvarral 1.80, szalma 0.60 Szalona 64.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.10, eserfa 3.45. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaalaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34. Szilva pálinka —75. Szesz —95. 1 mm. kősó 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju

—, Egy hektoliter ó-bor 33.—, új bor 22.—, mész 1.10, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.60, kendermag 8.20, köles 6.—, repce —, dió 20.—, mogoró —.20, aszu szilva 22.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 14, szalonna 64, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.10, barnakenyér 16. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. búkköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi december 7-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 60 hltr, rozs 300 hltr, árpa 100 hltr, zab 150 hltr, tengeri 600 hltr, burgonya 500 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 150 drb, félhizott 180, sovány 200, süldő 370, malac 750, hizott marha 11, jármás ökör 330, fejős tehén 220, borju 231, bivaly —, juh és kecske 120, ló 267.

Marha ártáblázat 1897. december 7-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 285—325, egy pár másodrendű jármás ökör 215—280, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—190, 1 pár fejős tehén 90—195, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 10—16, 1 drb. fél éves borju 16—23, 1 drb. egy éves borju 24—34, két éves borju 34—55, 1 pár hizott sertés 45—75, 1 pár fél éves 20—25, 1 pár egy éves sertés 34—44, 1 pár két

éves sertés 54—72, egy drb. jó ígás ló 60—80, 1 pár ökrébőr 16—21, egy pár tehénbőr 11—16, 1 pár borjubőr 5—7, 1 pár lóébőr 6—10.

TOZSDE.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, decz. 9.

Buza tavaszra	— — — — —	11.96
Tengeri	— — — — —	5.50
» decemberre	— — — — —	4.93
Rosz ősre	— — — — —	8.70
Zab ősre	— — — — —	6.46

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd. Budapest, decz. 9.

Oszták hitel	— — — — —	355.75
Magyar hitel	— — — — —	388.75
Allamvasut	— — — — —	338.25
Déli vasut	— — — — —	89.50
Rimamurányi	— — — — —	248.50
Magyar jelzálog	— — — — —	279.75
Magyar leszámítoló	— — — — —	252.25
Villamos vasut	— — — — —	283.—
Salgótarjáni	— — — — —	615.—
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	393.—
Kereskedelmi bank	— — — — —	1444.—

Az irányzat szilárd.

Oszták hitel	— — — — —	355.80
Magyar hitel	— — — — —	388.50
Allamvasut	— — — — —	338.50

Hivatalos árfolyamok

Budapesti áru- és értéktözsde 1897. december 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	121.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.50
Halmerési jog megváltási kötvény	— — — — —	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — — — —	153.—
Lizszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — —	138.—
Oszták járdék papirban	— — — — —	101.50
Oszták járdék ezüstben	— — — — —	101.50
Oszták járdék aranyban	— — — — —	121.75
Oszták korona járdék	— — — — —	102.—
1860. oszták államsorsjegyek	— — — — —	143.25
Oszták magyar bankrészvény	— — — — —	950.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — —	384.75
Oszták hitelintézeti részvény	— — — — —	353.50
Páris vista	— — — — —	336.25
20 márkás arany	— — — — —	955.—
Német birodalmi márká	— — — — —	595.—
London viste	— — — — —	120.40
Páris vista	— — — — —	47.70
20 márkás arany	— — — — —	11.80

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Karácsonyi ajándék-tárgyakat

felnőttek, vagy gyermekek részére ne vásároljunk előbb sehol, míg meg nem néztük

KALENDA JÁNOS

Szent László-téri karácsonyi kiállítását,

➔ a hol a bel- és külföld legremekesebb gyártmányai kaphatók ➔

leszállított olcsó szabott árak mellett.

Gyermek-játékokból óriási választék van kiállítva a legolcsóbb darabtól kezdve a legfinomabb különlegességig.

Kitünő első rendű varrógépek kaphatók előnyös feltételek mellett fenti cég fiók üzletében Sas-utca Mezey-házban, ugyanott varrógépek szakszerűen javíttatnak.

373 1-10

Halászlé és disznótor.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, miszerint a *nagyvárad-szöllősi gőz-sörgyár-nak Nagyvárad, Nagypiacz-tér és Zöldfa-utca sarkán* általam bérben birt vendéglőjében

➔ ma, pénteken este ➔

HALESTÉLYT

rendezek, a mikor is a *közvetlen Szegedről* érkezett kitünő *Tisza-hal speciálításokat* a legizletesebben elkészítve, ugyszinte a helybeli sörgyár legjobb termékét a *már kitünően érlett és kellőleg főzött „László-sört”* és eredeti magyar vidéki köztük a híres *moori bort* fogom kiszolgálni, a mi mind jó izlik a *szegedi túrós csuszához*.

➔ Holnap szombaton este ➔

DISZNÓTOR

a legfrissebb hurka, kolbász és egyéb tételékekből.

Mindkét este az *ujjonnan szervezett városi tűzoltó zenekar* tartja *bemutatózó zeneestélyét*. Számos b. látogatást kér alázatos szolgálja

Roth Ferencz, bérnök.

A városi tűzoltó-zenekar hangversenye.

Hal különlegességek és szegedi túrós csusza!

Eredeti friss csapolású „László-sör” kiváló asztali borok.